

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2015-12-16

Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholms stad

Svar på remiss från trafiknämnden

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholms stad.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Pär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Allt fler vuxna skjutsar sina barn i bil till skolan. Trafikmiljön runt skolorna är inte byggd för att hantera en så stor mängd biltrafik. Trafiknämnden fick därför i uppdrag i 2014 års budget att ta fram en plan för säkra och trygga skolvägar. Fler resor till och från skolan ska ske utan bil. Det är också viktigt att arbeta med nästa generations attityder och resebeteende i tidig ålder. Den föreslagna planen innehåller tre övergripande mål, en handlingsplan för 2015–2020 samt riktlinjer för utformning av den fysiska miljön kring skolor.

Det är ett väl genomarbetat förslag och relevanta åtgärder som föreslås. Förvaltningen kan bidra genom att se över skötsel av buskar och annan växtlighet som kan skymma sikten och se till att gång- och cykelvägar är väl underhållna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi.

Bakgrund

Trafiknämnden fick i budget 2014 för Stockholms stad i uppdrag att ta fram en plan för säkra och trygga skolvägar. I detta års budget understryks att särskild vikt ska läggas vid trafiksäkerhetsarbetet vid stadens skolor så att andelen barn som kan gå eller cykla säkert till skolan ökar.

Kommunfullmäktige beslutade 2013 om en Framkomlighetsstrategi för Stockholms stad. Strategin beskriver hur fler människor och mer gods ska kunna transporteras i staden inom befintligt väg- och gatunät. Planen för säkra och trygga skolvägar är en del av konkretiseringen av Framkomlighetsstrategin och en fördjupning av stadens Trafiksäkerhetsprogram.

Andelen barn som går eller cyklar till skolan har minskat de senaste decennierna och allt fler vuxna skjutsar sina barn till skola och fritidsaktiviteter. Detta har bidragit till mindre fysiskt aktiva barn, större hälsoproblem och mer utsläpp. Dessutom är trafikmiljön runt skolorna inte byggd för att hantera så stor mängd biltrafik.

Stadens arbete med trygghet och säkerhet vid skolor har tidigare genomförts utifrån en behovsbedömning för de enskilda skolorna där behovet uttryckts av skolorna själva eller av aktiva föräldrar. Det riskerar att leda till en ojämlig prioritering varför mer objektiva metoder behöver identifieras.

Trafiknämnden har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 18 december 2015.

Remissen i sammanfattning

Den föreslagna planen innehåller tre övergripande mål, en handlingsplan för 2015–2020 samt riktlinjer för utformning av den fysiska miljön kring skolor. Planens mål baseras på den inriktning som Stockholms stad har antagit i ett antal visioner och strategier, som Översiktsplanen – Promenadstaden, Framkomlighetsstrategin, Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad, Cykelplan och Gångplan för Stockholm.

Stockholms skolvägar idag

I Stockholm finns cirka 350 grund- och gymnasieskolor. Av dessa har omkring 165 skolor elever i åldrarna från förskoleklass till årskurs 6.

Stockholms skolvägar idag påverkas av val av skola och färdmedel. Det fria skolvalet som infördes 1992 innebär att föräldrar kan välja i vilken skola de vill placera sina barn. Det kan medföra att det är långt till skolan och att det är svårt för barnen att på egen hand ta sig dit och hem. Vid skolor där många barn skjutsas med bil uppstår ibland trafikfarliga situationer vid tidpunkter för lämning och hämtning. Ungefär vart fjärde barn skjutsades till skolan med bil år 2012 och andelen ökar.

Den stora inflyttningen till Stockholm medför ett stort behov av skolor. För att tillgodose behovet etableras ibland skolor i exempelvis industriområden med tung trafik och höga hastigheter. Dessa miljöer kan vara direkt farliga då de innebär stora risker ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Tre övergripande mål

Planen för säkra och trygga skolvägar är en fördjupning av Stockholms stads trafiksäkerhetsprogram och är ett av verktygen för att nå stadens övergripande trafiksäkerhetsmål. Målen fokuserar på trafiksäkerhet och trygghet i trafikmiljön vid skolorna samt på att öka andelen resor till och från skolan med gång, cykel och kollektivtrafik. För samtliga mål är 2020 det år då målen ska vara uppnådda.

Mål 1: Skapa säkra och trygga skolvägar

Om målet uppfylls blir resultatet att trygga och säkra skolvägar ökar förutsättningarna för att få fler barn att gå och cykla till skolan istället för att åka bil. För att uppfylla målet måste trafikkontoret och andra berörda förvaltningar arbeta systematiskt för att förbättra de viktigaste skolstråken. I första hand ska stråk och passager inom en radie om 300 meter kring skolan åtgärdas. Målet följs upp genom mätning av andelen säkra gång- och cykelpassager i denna radie.

Mål 2: Skapa möjligheter för nya resvanor och öka andelen gående och cyklister

Genom att skapa förutsättningar för nya resvanor kan andelen resor utan bil till skolan öka. Detta kräver ett samarbete inom

Stockholms stad och skolorna i syfte att påverka kunskap, attityder och beteenden. Trafikkontoret ansvarar för att ta fram metoder och material som skolor och föräldraföreningar kan använda. Utbildningsförvaltningen, stadens skolor och föräldraföreningar har ansvar att aktivt arbeta med hållbart resande i skolan och klassen. Målet följs upp genom de skolor som använder det utarbetade materialet och metoderna samt med hjälp av enkäter till slumpvis utvalda skolor.

Mål 3: Skapa ett stadsgemensamt synsätt i arbetet som påverkar skolvägarna

En framgångsfaktor är att stadens förvaltningar och skolor arbetar tillsammans för att nå målet med trygga och säkra skolvägar. För att uppfylla målet kommer trafikkontoret att inbjuda till samverkan med utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och Friskolornas riksförbund. Alla förvaltningar har ett ansvar att bidra till mer trygga och säkra skolvägar. Målet följs upp genom att årligen undersöka nivån av samarbete.

Handlingsplan

Arbetet för att nå säkra och trygga skolvägar innebär prioritering av skolor där åtgärder behövs, identifiering av problem samt bedömning av vilka åtgärder som gör mest nytta. Trafikkontoret prioriterar skolor med stora trafikproblem.

Följande åtgärder föreslås inom de tre målområdena:

Skapa säkra och trygga skolvägar

- Utveckla process för prioritering av skolor
- Genomför res- och färdmedelsanalys
- Identifiera fysiska åtgärder för ökad trafiksäkerhet och trygghet
- Begränsa biltrafiken i skolornas närhet
- Olika skolstarttider
- Testa först (fysiska åtgärder vid skolor behöver inte vara permanenta)
- Inspektioner av drift och underhåll

Skapa möjligheter för nya resvanor och öka andelen gående och cyklister

- Introducera vandrare/cyklande skolbussar
- Genomför insiktshöjande och inspirerande aktiviteter

- Utöka cykelskola för sexåringar
- Integrera trafik i undervisningen
- Ta fram skolreseplaner
- Använd ungas kompetens och idéer på ett aktivt och strukturerat sätt

Skapa ett stadsgemensamt synsätt i arbetet som påverkar skolvägarna

- Utöka samarbetet med berörda förvaltningar
- Genomför dialog mellan berörda förvaltningar tidigt i processer
- Sprid riktlinjer för åtgärder och utformning vid stadens skolor

Riktlinjer

Riktlinjerna är ett stöd för framtida planering och ombyggnad av trafikmiljöer runt skolor samt vid bedömning av hur säkra och trygga de befintliga skolvägarna är. Riktlinjerna avser framför allt nybyggnad av skolor.

Riktlinjerna för trafiksäkerhetsfrågorna omfattar följande aspekter:

- Placering av skolor
- Gångvägar
- Cykelvägar
- Hållplatser
- Övergångsställen
- Hastigheter
- Vägmärken och skyltar
- Parkering och angöring
- Avlämningsplatser
- Leveranser
- Sikt
- Drift och underhåll
- Tillfälliga åtgärder

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förslaget visar tydligt att det finns ett stort behov av trafik-säkerhetsåtgärder och beteendeförändringar för att skapa säkra och trygga skolvägar. Förutom att trafiksäkerheten runt skolorna behöver bli bättre är det viktigt att skolbarnens fysiska aktivitet ökar.

I Framkomlighetsstrategin, som planen ska medverka till att konkretisera, nämns att vägar och gator som attraktiva platser ska förstärkas och att gångvänligheten ska förbättras. Gångvänlighet betyder att tillgänglighet för alla och allas rörlighet görs möjlig, även barns. Rörlighet innefattar även att kunna ta sig fram med cykel.

Det är viktigt att arbeta med beteendemönster och attityder från tidig ålder, exempelvis genom att integrera trafikfrågor i undervisningen och ta upp ämnet på föräldramöten, så som planen föreslår.

Planen syftar till att åstadkomma ett systematiskt arbetssätt och hitta objektiva metoder för att identifiera de mest utsatta skolorna. Förvaltningen instämmer i att det verkar rimligt att de skolor som har störst trafikproblem åtgärdas först.

Trafikkontoret önskar synpunkter på hela planens innehåll men främst på hur förvaltningen kan bidra till säkrare och tryggare skolvägar. Förvaltningen har ansvar för drift och underhåll av gång- och cykelvägar på parkmark. Renhållning och vinter- väghållning på parkvägarna ska vara god och buskar och annan växtlighet som skymmer sikten ska röjas. Samarbetet mellan olika förvaltningar kan förbättras och utökas.

Förvaltningen anser att förslaget är väl genomarbetat och tror att planen kommer att bidra till att trafikmiljöerna kring stadens skolor blir bättre med de åtgärder och riktlinjer som föreslås.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Trafiknämndens förslag till Plan för säkra och trygga gångvägar i Stockholms stad